

Secció III. Altres disposicions i actes administratius

ADMINISTRACIÓ DE LA COMUNITAT AUTÒNOMA CONSELLERIA DE MEDI AMBIENT I TERRITORI

378362

Resolució del president de la Comissió de Medi Ambient de les Illes Balears per la qual es formula l'informe d'impacte ambiental sobre el projecte de disseny, execució i manteniment de rutes senderistes al municipi de Sant Llorenç des Cardassar (173a/2020)

Vist l'informe tècnic amb proposta de resolució de dia 19 de juliol de 2021, i d'acord amb l'article 10.1.a) del Decret 4/2018, de 23 de febrer, pel qual s'aproven l'organització, les funcions i el règim jurídic de la Comissió de Medi Ambient de les Illes Balears (CMAIB) (BOIB núm. 26 de 27 de febrer de 2018),

RESOLC FORMULAR:

L'informe d'impacte ambiental sobre el projecte de disseny, execució i manteniment de rutes senderistes al municipi de Sant Llorenç des Cardassar, en els termes següents:

1. Determinació de subjecció a avaluació ambiental i tramitació

D'acord amb l'article 48.5 de la Llei 13/2018, de 28 de desembre, de camins públics i rutes senderistes de Mallorca i Menorca, «els projectes de ruta senderista s'han de subjectar a avaluació ambiental, i si la ruta discorre per espais naturals protegits s'haurà de sol·licitar també l'informe preceptiu que contempla l'article 21 de la Llei 5/2005, de 26 de maig, per a la conservació dels espais de rellevància ambiental (LECO)».

Per tant, el projecte s'ha de tramitar com a una Avaluació d'Impacte Ambiental Simplificada i seguir el procediment establert a la secció 2a del Capítol II d'avaluació d'impacte ambiental de projectes del Títol II d'avaluació ambiental de la Llei 21/2013, de 9 de desembre, d'avaluació ambiental. S'han de complir també les prescripcions de l'article 21 del Decret Legislatiu 1/2020, de 28 d'agost, pel qual s'aprova el Text Refós de la Llei d'avaluació ambiental de les Illes Balears, que li siguin d'aplicació.

2. Descripció i ubicació del projecte

El projecte pretén la creació de quatre rutes senderistes, el recorregut de les quals transcorr íntegrament per camins públics de terra o asfaltats del TM de Sant Llorenç des Cardassar, amb una longitud total de 26,27 km. Es considera la possibilitat que aquestes rutes siguin catalogades en el futur com a Petit Recorregut (PR) o Sender Local (SL). Els recorreguts de les quatre rutes serà el següent:

- Ruta 1 (10,63 km): Inicia el seu recorregut pel Coll de so n'Escriba en la serra de Puig de Sa Font per a enllaçar amb la Via Verda. Continua pel traçat de la mateixa fins a finalitzar el seu recorregut en el límit del terme municipal.
- Ruta 2 (10,03 km): El recorregut s'inicia pel Camí de Son Barba, posteriorment gira cap al nord travessant vials en la zona de Ses Pedreres on travessa la carretera Ma-3323. Avança cap al nord-est per Can Floret i Sa Grenyal. Enllaça amb el Camí de sa Begura on enllaça amb la Ruta 3, finalitzant el recorregut en el límit del municipi.
- Ruta 3 (4,28 km): Avança cap al nord del terme municipal íntegrament pel Camí de sa Begura on enllaça amb la ruta 2.
- Ruta 4 (1,33 km): Recorr tot el passeig marítim de Son Moro a la Platja de Sant Llorenç, finalitzant el recorregut a Cala Nau.

L'execució del projecte no suposa cap tipus d'obra ni pavimentació dels camins afectats, i tant els costos derivats de la senyalització, que es basarà en el manual de senyalització per a senders PR de la Federació Espanyola d'Esports de Muntanya i Escalada (FEDME), com del manteniment dels camins, aniran a càrrec de l'Ajuntament de Sant Llorenç. Les actuacions previstes al projecte estan dirigides principalment a la senyalització de les diferents rutes.

3. Avaluació dels efectes previsibles

D'acord amb el document ambiental, es preveuen els impactes següents, en relació amb les fases d'obres i funcionament del projecte:

Durant la fase d'obres (senyalització de les rutes), els principals efectes adversos sobre el medi ambient seran un increment del nivell de soroll i vibracions a l'ambient, principalment per l'ús d'eines i maquinària, així com per la presència de treballadors a la zona, i la pèrdua de coberta vegetal, mentre que com a impactes positius es preveu la creació de llocs de feina del sector serveis (logística de les rutes, preparació de documentació...).

Durant la fase de funcionament, els principals efectes adversos sobre el medi ambient seran la pèrdua de coberta vegetal, per tasques de manteniment i per obertura de camins que no formen part de les rutes per part dels senderistes, risc d'incendi forestal per males pràctiques, i compactació i erosió del sòl, mentre que com a impactes positius es preveu la recuperació i conservació de camins i elements patrimonials i culturals d'interès.

4. Consultes a les administracions públiques afectades i persones interessades

L'òrgan ambiental ha realitzat les consultes següents:

- Direcció Insular de Medi Ambient, del Departament de Sostenibilitat i Medi Ambient del Consell de Mallorca.
- Direcció Insular d'Urbanisme, del Departament de Territori del Consell de Mallorca.
- Direcció Insular de Territori i Paisatge, del Departament de Territori del Consell de Mallorca.
- Servei d'Estudis i Planificació, de la DG de Recursos Hídrics.
- Servei d'Aigües Superficials, de la DG de Recursos Hídrics.
- Serveis Ferroviaris de Mallorca, de la Conselleria de Mobilitat i Habitatge.
- Servei de Planificació al Medi Natural, de la DG d'Espais Naturals i Biodiversitat.
- Servei de Protecció d'Espècies, de la DG d'Espais Naturals i Biodiversitat.
- Servei de Canvi Climàtic i Atmosfera (DG d'Energia i Canvi Climàtic), de la Conselleria de Transició Energètica i Sectors Productius.
- DG de Turisme, de la Conselleria de Model Econòmic, Turisme i Treball.
- Servei d'Ordenació del Territori i Urbanisme, de la DG de Territori i Paisatge.
- Servei de Costes i Litoral, de la DG de Territori i Paisatge.
- DG d'Emergències i Interior, de la Conselleria d'Administracions Públiques i Modernització.
- Servei de Gestió Forestal i Protecció del Sòl, de la DG d'Espais Naturals i Biodiversitat.
- Terraferida.
- GOB.
- Amics de la Terra.

En el moment de redactar el present informe, es disposa dels següents informes de les administracions previsiblement afectades:

- El Servei de Costes i Litoral, de la DG de Territori i Paisatge, amb data 27 d'abril de 2021, va informar el següent:

Es conclou que:

Dins l'àmbit competencial d'aquest Servei de Costes i Litoral, aquest projecte no seria objecte d'una possible futura autorització per part de la Direcció General de Territori i Paisatge de la Conselleria de Medi Ambient i Territori, atès que part de les mateixes es volen realitzar en zona de servitud de protecció i en zona de servitud de trànsit en terrenys classificat com sòl urbà, la competència per a l'autorització d'obres recau en el Consell Insular de Mallorca, amb informe favorable de la Demarcació de Costes quant a la part que afecta la zona de servitud de trànsit. Les competències en DPMT corresponen a la Demarcació de Costes a les Illes Balears.

- La DG d'Emergències i Interior, de la Conselleria d'Administracions Públiques i Modernització, amb data 28 d'abril de 2021, va informar el següent:

S'informa que:

Es posa de manifest que dues de les rutes proposades es troben afectades per risc d'inundació i una d'elles per risc d'incendi forestal però no suposen impediment per al projecte. Existeix una instal·lació al municipi (GNL Cala Millor) afectada pels riscos definits al RD 840/2015, de 21 de setembre, pel qual s'aproven mesures de control dels riscos inherents als accidents greus en els quals intervenen substàncies perilloses, però no afecta a cap de les rutes projectades.

Tot i això, una vegada vista l'experiència de la ruta del Camí de Cavalls a Menorca i com afecta la permeabilitat de la gent en territoris de difícil accés en situacions d'emergència, convindria incorporar al projecte fites identificatives de la ubicació exacta i que aquestes fossin conegudes pels serveis d'emergència, sobre tot en els llocs més inaccessibles. Igualment, convé preveure i estudiar els itineraris que haurien d'utilitzar els serveis d'emergència per arribar a cada fita.

- El Servei de Protecció d'Espècies, de la DG d'Espais Naturals i Biodiversitat, amb data 13 de maig de 2021, va informar el següent:

Es conclou que:

Inform FAVORABLEMENT sobre el projecte de disseny, execució i manteniment de rutes senderistes, en el municipi de Sant Llorenç des Cardassar, amb la RECOMANACIÓ d'incloure informació sobre la Tortuga mediterrània, Testudo hermanni, a la publicitat i informació de

les rutes.

- El Servei de Planificació al Medi Natural, de la DG d'Espais Naturals i Biodiversitat, amb data 17 de maig de 2021, va informar el següent:

El projecte està situat a fora de la xarxa natura 2000. Per tot això, no es considera preceptiva l'avaluació de les repercussions ambientals del projecte.

- Serveis Ferroviaris de Mallorca, de la Conselleria de Mobilitat i Habitatge, amb data 17 de maig de 2021, va informar el següent:

Es conclou que:

S'informa favorablement el projecte de l'assumpte. En cas que es procedeixi a la reobertura de la línia ferroviària Manacor-Artà, l'Ajuntament de Sant Llorenç des Cardassar haurà d'estudiar rutes senderistes alternatives que no discorren per la futura plataforma ferroviària.

- La Direcció Insular d'Urbanisme, del Departament de Territori del Consell de Mallorca, amb data 27 de maig de 2021, va informar el següent:

S'informa que:

El present projecte no suposa cap nova intervenció sobre el territori als efectes d'obertura de nous camins públics. Dins l'apartat 2.2.1 del document ambiental, s'indica que cap de les rutes transcorre per espais de rellevància ambiental i per tant no es preveu cap afecció sobre els espais Xarxa Natura 2000 ni sobre espais naturals protegits. La ruta 2 (gris) com la ruta 4 (taronja) limiten en els seus extrems amb espais Xarxa Natura 2000, concretament LIC i ZEPA Muntanyes d'Artà i LIC Punta de n'Amer, respectivament. Es considera dins la memòria que malgrat la proximitat, i donades les característiques del projecte, no es preveu que suposi cap afecció ni directa ni indirecta sobre els esmentats espais. Malgrat l'indicat a la memòria, una part de la ruta 2 es troba dins la zona ANEI-45 (Calicant) de la Llei 1/91 d'Espais Naturals, considerant s'haurien de tenir en compte els efectes de la seva senyalització, donat l'espai objecte de l'actuació. Cal recordar que les zones APR, definides dins l'apartat 2.2.2, les quals afecten a les rutes 1, 2 i 3 són també Sòl Rústic Protegit.

- El Servei de Canvi Climàtic i Atmosfera (DG d'Energia i Canvi Climàtic), de la Conselleria de Transició Energètica i Sectors Productius, amb data 3 de juny de 2021, va informar el següent:

S'informa que:

Aquestes rutes podrien donar lloc a efectes sobre el medi, sobretot erosió i pressió humana. S'ha de tenir en compte l'experiència de la ruta de pedra en sec per tal de prevenir les possibles conseqüències negatives que puguin tenir.

Tot i que, de partida, no s'estableixen nous refugis, albergs, o hotels, s'hauria de tenir en compte que segurament aquesta ruta comportarà la necessitat d'ubicar noves infraestructures d'aquest tipus, o redefinir d'existents per convertir-se en part de la ruta. S'haurien d'establir uns mínims que han de complir aquestes instal·lacions en quant a sostenibilitat i d'altres aspectes, donant compliment a l'establert a la Llei 10/2019 entre d'altres. En definitiva, la ruta no ha de servir per augmentar el nombre de turistes, sinó per fer un canvi de model, i això s'ha de marcar des d'un principi, més tendint cap a una remodelació de llocs d'estància, que cap a la construcció de noves infraestructures.

En aquest moment el Consell de Mallorca està elaborant la «Ruta dels Fars», que partirà del municipi d'Artà fins a Calvià. S'haurien de coordinar les rutes senderistes amb la ruta dels fars i la ja existent Artà-Lluc.

Hauria d'haver-hi un treball complementari per incorporar molt d'altres rutes senderistes que pot oferir el municipi i que no estan contemplades en aquest projecte.

- El Servei de Gestió Forestal i Protecció del Sòl, de la DG d'Espais Naturals i Biodiversitat, amb data 4 de juny de 2021, va informar el següent:

Es conclou que:

1. Els cartells de senyalització tipus placa o similar, incorporaran informació relativa a l'elevat risc d'incendi existent, especialment a les rutes que discorren dins terreny forestal.

2. Durant la realització de les obres, caldrà complir el Decret 125/2007, de 5 d'octubre, pel qual es dicten normes sobre l'ús del foc i es regula l'exercici de determinades activitats susceptibles d'incrementar el risc d'incendi forestal, especialment pel que fa a mesures de prevenció durant l'època de perill d'incendi forestal i les accions conjunturals de prevenció (art. 8.2.c).

- La DG de Turisme, de la Conselleria de Model Econòmic, Turisme i Treball, amb data 9 de juny de 2021, va informar el següent:

S'informa que:

En aplicació de l'aprovació definitiva del Pla d'Intervenció en Àmbits Turístics de Mallorca (PIAT), s'ha de tenir en compte l'article 34 en quant als condicionants establerts per a l'execució de la xarxa de rutes senderistes, així com tots els articles i punts que li siguin d'aplicació.

Es conclou que:

La proposta no contradiu la normativa sectorial turística en vigor, i es pot emetre informe favorable.

- El Coordinador de Pedra en Sec i Senderisme - Direcció Insular de Medi Ambient, del Departament de Sostenibilitat i Medi Ambient del Consell de Mallorca -, amb data 22 de juny de 2021, va informar el següent:

El tècnic que subscriu INFORMA FAVORABLEMENT el Projecte de disseny, execució i manteniment de rutes senderistes en el municipi de Sant Llorenç des Cardassar, atès l'àmbit o interès local, d'acord amb l'establert a la Llei 3/2018, de 28 de desembre, de camins públics i rutes senderistes de Mallorca i Menorca (BOIB núm. 163 de 29 de desembre de 2018).

Pel que fa al procediment a seguir per a la creació i senyalització de les rutes es recorda que d'acord amb la Llei 13/2018 l'Ajuntament de Sant Llorenç des Cardassar ha de presentar davant el Consell de Mallorca el projecte de ruta senderista ja aprovat, i que la senyalització i execució de les obres de la ruta senderista no es podran iniciar fins que no es disposi de la homologació provisional emesa pel Consell de Mallorca.

5. Anàlisi dels criteris de l'annex III de la Llei 21/2013

S'han analitzat els criteris de l'annex III de la Llei 21/2013, de 9 de desembre, d'avaluació ambiental, i no es preveu que el projecte pugui tenir efectes significatius sobre el medi ambient, en concret:

1. Característiques del projecte: El projecte pretén la creació de quatre rutes senderistes, el recorregut de les quals transcorren íntegrament per camins públics de terra o asfaltats del TM de Sant Llorenç des Cardassar, amb una longitud total de 26,27 km. Es considera la possibilitat que aquestes rutes siguin catalogades en el futur com a Petit Recorregut (PR) o Sender Local (SL).

L'execució del projecte no suposa cap mena d'obra ni pavimentació dels camins afectats, i tant els costos derivats de la senyalització, que es basarà en el manual de senyalització per a senders PR de la Federació Espanyola d'Esports de Muntanya i Escalada (FEDME), com del manteniment dels camins, aniran a càrrec de l'Ajuntament de Sant Llorenç. Les actuacions previstes al projecte estan dirigides principalment a la senyalització de les diferents rutes.

Segons el document ambiental, l'ús d'aquests senders serà compatible amb l'ús actual de la Via Verda. Així mateix, i en cas que en un futur es recuperés l'ús ferroviari Manacor – Artà - Cala Ratjada, es cercaria una alternativa a les senderes, garantint així la compatibilitat del projecte amb els usos actuals i futurs de la infraestructura ferroviària.

2. Ubicació del projecte: Els recorreguts de les quatre rutes serà el següent:

- Ruta 1 (10,63 km): Inicia el seu recorregut pel Coll de so n'Escriba en la serra de Puig de Sa Font per a enllaçar amb la Via Verda. Continua pel traçat de la mateixa fins a finalitzar el seu recorregut en el límit del terme municipal.
- Ruta 2 (10,03 km): El recorregut s'inicia pel Camí de Son Barba, posteriorment gira cap al nord travessant vials en la zona de Ses Pedreres on travessa la carretera Ma-3323. Avança cap al nord-est per Can Floret i Sa Grenyal. Enllaça amb el Camí de sa Begura on enllaça amb la Ruta 3, finalitzant el recorregut en el límit del municipi.
- Ruta 3 (4,28 km): Avança cap al nord del terme municipal íntegrament pel Camí de sa Begura on enllaça amb la ruta 2.
- Ruta 4 (1,33 km): Recorr tot el passeig marítim de Son Moro a la Platja de Sant Llorenç, finalitzant el recorregut a Cala Nau.

D'acord amb el PTM, la zona d'estudi es troba qualificada majoritàriament com a Sòl Rústic General (SRG), tot i que alguns dels trams de les diferents rutes es trobarien damunt sòl qualificat com a SRG-Forestal, Àrea de Transició (AT) Harmonització, Àrees de desenvolupament: Sòl Urbà i Urbanitzable, Àrea Natural d'Especial Interès (ANEI) i Àrea Rural d'Interès Paisatgístic (ARIP). Així mateix, un tram molt reduït de la ruta 1 travessa una Àrea natural d'especial interès d'alt nivell de protecció (AANP). L'àmbit d'actuació del projecte es situa dins la Unitat de Paisatge (UP-5) «Península d'Artà» (la major part de la ruta 2 i part de la ruta 3), i dins la UP-6 «Llevant» (rutes 1 i 4, part de la ruta 3, i un petit tram de la ruta 2).

A excepció de la ruta 4, que travessa per zona de Domini Públic Maritimoterrestre (DPMT), totes les rutes es veuen afectades en algun dels seus trams per àrees de prevenció de riscos (APR) d'inundació, d'erosió d'essllavissament, i d'incendis. Malgrat que cap de les rutes travessa espais Xarxa Natura 2000, un tram petit de la ruta 2 limita amb el LIC ES0000227 i amb la ZEPA ES0000227 «Muntanyes d'Artà», i part de la ruta 4 limita amb el LIC ES5310096 «Punta de n'Amer», i amb el LIC ESZZ16002 «Canal de Menorca», de competència estatal.

Per altra banda, la ruta 1 discorre íntegrament per zones de protecció de l'entorn de línies ferroviàries (via verda). Així mateix, l'inici de la ruta

3 també coincideix amb el traçat de la via verda. Així mateix, un petit tram de la ruta 3 també discorre per aquestes zones. Respecte de la xarxa hidrogràfica de l'àmbit d'actuació, destaca el Torrent de Ses Planes, i la seva plana geomorfològica, afectats tant per la ruta 2, com per la ruta 3. Aquest torrent té un tram també considerat com a Àrea amb risc potencial significatiu d'inundació (ARPSI, codi ES110_ARPSI_01581), que sembla afectar les dues rutes esmentades.

Segons el Servei de Protecció d'Espècies, l'espècie que es pot veure més afectada per la presència d'un nombre elevat de persones a les rutes projectades és la tortuga mediterrània (*Testudo hermanni*).

D'acord amb el document ambiental, els llocs d'interès que es troben al llarg del recorregut de les rutes projectades són els següents:

- Ruta 1: enllaç amb Via Verda Manacor-Artà, Son Carrió i Sant Llorenç des Cardassar (nucli urbà).
- Ruta 2: intersecció amb ctra. Ma-3323, camí de Sa Begura (intersecció amb ruta 3), intersecció amb ctra. PMV-2034.
- Ruta 3: camí de Sa Begura (intersecció amb ruta 2) i enllaç amb ruta 2 (al final del recorregut).

3. Característiques del potencial impacte: D'acord amb el document ambiental, durant la fase d'obres (senyalització de les rutes), els principals efectes adversos sobre el medi ambient seran un increment del nivell de renou a l'ambient, principalment per l'ús d'eines i maquinària, així com per la presència de treballadors a la zona, i la pèrdua de coberta vegetal, mentre que com a impactes positius es preveu la creació de llocs de feina del sector serveis (logística de les rutes, preparació de documentació...). Durant la fase de funcionament, els principals efectes adversos sobre el medi ambient seran la pèrdua de coberta vegetal, per tasques de manteniment i per obertura de camins que no formen part de les rutes per part dels senderistes, risc d'incendi forestal per males pràctiques, i compactació i erosió del sòl, mentre que com a impactes positius es preveu la recuperació i conservació de camins i elements patrimonials i culturals d'interès.

Conclusions de l'informe d'impacte ambiental

Primer: No subjectar a avaluació d'impacte ambiental ordinària el «Proyecto de diseño, ejecución y mantenimiento de rutas senderistas en el municipio de Sant Llorenç», atès que es preveu que no pugui tenir efectes significatius sobre el medi ambient d'acord amb els criteris de l'annex III de la Llei 21/2013, sempre que es compleixin les mesures proposades en el document ambiental, signat per la Sra. Neus Lliteras Reche, geògrafa, i per la Sra. Ana Delgado Núñez, ambientòloga, amb data març de 2021, de la consultora GEST AMBIENTAL, i les condicions següents:

1. Durant la realització de les obres, caldrà complir el Decret 125/2007, de 5 d'octubre, pel qual es dicten normes sobre l'ús del foc i es regula l'exercici de determinades activitats susceptibles d'incrementar el risc d'incendi forestal, especialment pel que fa a mesures de prevenció durant l'època de perill d'incendi forestal i les accions conjunturals de prevenció.
2. Les rutes no podran discórrer pel traçat del tren d'Artà. En cas de dissenyar-se alternatives, es valorarà si s'han de sotmetre a avaluació ambiental. Tot i això sense perjudici del manteniment provisional de la vida verda.
3. S'hauran d'incorporar fites identificatives de la ubicació exacta a cada una de les rutes, les quals hauran de ser informades als serveis d'emergència per al seu coneixement i anàlisi de les vies d'accés.
4. La publicitat i la senyalització de totes les rutes haurà d'incloure informació sobre l'estat de protecció de la tortuga mediterrània (*Testudo hermanni*), així com sobre la prohibició de la seva tinença, transport i molèsties intencionades.
5. Els cartells de senyalització hauran d'incorporar també informació relativa a l'elevat risc d'incendi existent, especialment a les rutes que recorren dins terreny forestal, així com les prohibicions establertes a la normativa en relació amb l'ús del foc.
6. Els bancals i parets seques que puguin existir al llarg de les rutes s'han de mantenir en bon estat de conservació, especialment en aquells trams afectats per APR d'erosió o d'esllavissament.

Així mateix, es recorda que:

- Abans d'iniciar les obres, atès que alguns trams de les rutes es volen realitzar en zona de servitud de protecció (ZSP) i en zona de servitud de trànsit (ZST), dins sòl urbà, s'haurà de disposar d'autorització del Consell de Mallorca, amb informe favorable de la Demarcació de Costes respecte de la part que afecta la ZST.
- La creació de les noves rutes senderistes haurà de complir amb el procediment previst a l'art. 54 de la Llei 13/2018, de 28 de desembre, de camins públics i rutes senderistes de Mallorca i Menorca, i amb els articles d'aquesta normativa que li siguin d'aplicació.

Segon. Es publicarà el present informe ambiental al Butlletí Oficial de les Illes Balears, d'acord amb el que disposa l'article 47.3 de la Llei 21/2013, de 9 de desembre, d'avaluació ambiental.

Tercer. L'informe d'impacte ambiental perdrà la seva vigència i cessarà en la producció dels efectes que li són propis si, una vegada publicat en el BOIB, no s'hagués procedit a l'aprovació del projecte en el termini màxim de quatre anys des de la publicació, d'acord amb el que disposa l'article 47.4 de la Llei 21/2013.

Quart. L'informe d'impacte ambiental no ha de ser objecte de cap recurs, sense perjudici dels que, si s'escau, siguin procedents en la via

administrativa o judicial davant de l'acte, si s'escau, d'autorització del projecte, d'acord amb el que disposa l'article 47.6 de la Llei 21/2013.

Cinquè. Aquesta Resolució s'emet sense perjudici de les competències urbanístiques, de gestió o territorials de les administracions competents i de les autoritzacions o informes necessaris per a l'obtenció de l'autorització.

Palma, 19 de juliol de 2021

El president de la CMAIB

Antoni Alorda Vilarrubias

